

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/34/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8220201139
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8220201139.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členiek senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne: O. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, XXX XX D., právne zastúpenej advokátom: JUDr. Igor Šafranko, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného advokátkou: JUDr. Katarína Hegedúšová, so sídlom Majerníková 3/A, 841 05 Bratislava, o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia v sume 300,- eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 8Csp/51/2020-91 zo dňa 22.06.2021, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok.

II. Žalobkyni sa voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 300,- Eur a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
II. Žalobkyni priznáva voči žalovanému 100 % nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania.“

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť jej sumu 300,- eur, a to titulom priznania jej primeraného finančného zadostučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“), a to za porušenie jej práv spotrebiteľa, ktorých porušenia sa žalobkyňa úspešne dovoľala už v konaní vedenom okresným súdom pod sp.zn. 7 Csp 94/2016, v ktorom sa žalobkyňa svojou žalobou domáhala voči, aj v tomto konaní žalovanému, určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v bode 12 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru k úverovej zmluve č. XXXXXXXXXX, uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným 25.11.2009. Okresný súd rozsudkom č.k. 7Csp/94/2016-77 z 08.02.2018 žalobe žalobkyne v celom rozsahu vyhovel a určil, že je neprijateľnou zmluvná podmienka uvedená v bode 12 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru k úverovej zmluve č. XXXXXXXXXX z 25.11.2009.

Bol toho názoru, že pre žalobkyňu bude finančné zadostučinenie primerané v sume 300,- eur, a to jednako s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práv žalobkyne ako spotrebiteľa, ktorá musela zo svojho bezdôvodne vynaložiť sumu 337,- eur (t.j. neprijateľne a teda neplatne dojednaný poplatok) a jednako vzhľadom na správanie sa žalovaného, ktorý aj napriek opakovanému judikovaniu neprijateľnosti žalovaným naformulovaného zmluvného dojednania aj o uvedenom poplatku, aj naďalej svoj postoj ako zákonný obhajuje, takže priznané finančné zadostučinenie by malo byť dostatočným, aby žalovaného nie len sankcionovalo za jeho nezákonné správanie, ale aby na jeho správanie pôsobilo aj

preventívne a prevýchovne do budúcnosti vo vzťahu k iným spotrebiteľom tak, aby ho odradilo od nekalého konania. Okrem toho priznané finančné zadosťučinenie je primeranou satisfakciou aj pre žalobkyňu za to, že sa ako spotrebiteľ pustila do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný, ktorý okrem iného uviedol, že konanie žalobkyne formou žaloby na priznanie finančného zadosťučinenia nie je adekvátne okolnostiam. Žalobkyňa sa teda mohla brániť primerane aj iným spôsobom, než zľahčovaním svojho neobzretného a ľahostajného konania. Mal za to, že domáhanie primeraného finančného zadosťučinenia žalobkyňou, nezodpovedá požiadavke všeobecnej spravodlivosti, nebolo by vhodné ju priznať a nebola náležitým spôsobom odôvodnená. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že ujma, ktorá konaním žalovanej vznikla nebola len v akademickej rovine, ale predmetná neprijateľná zmluvná podmienka mala preukázateľne majetkový charakter. Zároveň uplatňovaním jej legitímneho nároku v súdnom konaní bol narušený nielen jej bežný život. Samotné nerešpektovanie právoplatného a najmä vykonateľného výroku rozsudku o povinnosti nahradiť trovy konania a následná nutnosť iniciovať exekučné konanie sa považuje za osobitne závažné porušenie povinnosti dodávateľa uloženú súdom. Bola toho názoru, že vzhľadom na permanentný odmietavý postoj žalovaného voči svojim pochybeniam je prvoinštančným súdom priznaná suma nielenže primeraná, ale zjavne aj nízka. Celé základné konanie (vrátane exekučného konania) trvalo 2,5 roka, pričom tak dlhá doba v nej bezpochyby vyvolávala stresové situácie a psychické vypätie z konečného výsledku, čo bolo zapríčinené najmä odmietavým postojom žalovanej. Bola toho názoru, že ak má primerané finančné zadosťučinenie reálne plniť svoj účel, tak je to možné len priznaním v takej výške, ktorá má nielen deklarovanú sankčnú, odradzujúcu a relutárnu funkciu, ale aby mala tieto funkcie aj reálne, čo primerané finančné zadosťučinenie priznané v symbolickej výške nemôže spĺňať. Navrhla napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť a zároveň si uplatnila náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

5. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

6. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

7. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom

č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.06.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

8. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností, ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinností žalobou proti dodávateľovi.

9. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde vyplynie až z právoplatného rozhodnutiu súdu vydaného vo veci samej.

10. Z obsahu spisu považuje odvolací súd za nepochybné, že Okresný súd Bardejov rozsudkom č.k. 7Csp/94/2016-77 zo dňa 08.02.2018 rozhodol takto: «„Určuje, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX z 25.11.2009 uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným, uvedená vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v bode 12, v znení: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi čo do dôvodu i výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“ je neprijateľná.

Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.»

10.1 Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 18Co/63/20218-131 zo dňa 12.09.2018 v celom rozsahu potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie č.k. 7Csp/94/2016-77 zo dňa 08.02.2018, pričom uviedol, že cit. „Vo vzťahu k vyslovenej neprijateľnej zmluvnej podmienke poukazuje odvolací súd ešte aj na to, že samotná skutočnosť, že právna úprava explicitne nelimituje výšku poplatku neznamená, že žalovaný je oprávnený požadovať jeho zaplatenie v ľubovoľnej výške. Dojednanie poplatku podlieha prieskumu súdom vo svetle princípu dobrých mravov civilnoprávnej úžery a v neposlednom rade prieskumu v súlade s § 53 OZ. Žalobkyňa nebola s podstatou tohto poplatku oboznámená a tento nebol ani náležite špecifikovaný, keďže sa viaže na bližšie neurčené náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy. Poplatok, ktorý vo výške presahuje polovicu sumy poskytnutého úveru nemôže ani pri najlepšej vôli predstavovať výdavky spojené s administratívnou činnosťou. To znamená, že určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vo výsledkoch vykonaného dokazovania sa javí ako správny postup všeobecného súdu v zmysle vnútroštátnej ale aj európskej judikatúry.“

11. Právoplatným ukončením konania vo veci sp.zn. 7Csp/94/2016 Okresného súdu Bardejov, bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenie práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie.

12. Odvolací súd, vzhľadom na spotrebiteľom úspešné uplatnenie porušenia práva voči dodávateľovi uvádza, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie. Je potrebné si ozrejmiť, že bol to práve žalovaný, ktorý koncipoval obsah formulárovej zmluvy o úvere, ktorá obsahovala neprijateľnú zmluvnú podmienku.

13. Pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia, vzal odvolací súd do úvahy aj to, že konanie žalovaného bolo spôsobilé negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry spotrebiteľky a potenciálne ohroziť jej sociálny či rodinný život. Zároveň zohľadnil aj postoj spotrebiteľky, ktorá sa aj napriek jej postaveniu slabšej zmluvnej strany vo vzťahu k dodávateľovi rozhodla brániť svoje spotrebiteľské práva a prispela tak k dosiahnutiu vyššej kvality života, mysliac pri tom na to, že vďaka žalobkyni vyšlo najavo, že dodávateľ uzatvára formulárove zmluvy o úvere so spotrebiteľmi, ktoré obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky.

14. Odvolací súd je toho názoru, že je opodstatnené, aby spotrebiteľia poukazovali na nedostatky formulárových spotrebiteľských zmlúv a predišli tak bezdôvodným obohateniam dodávateľov.

15. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Žalovaný si vo vzťahu k žalobkyňi uplatňoval finančné plnenie na ktoré nemal nárok, vyvolal u nej stav právnej neistoty, ktorý musela riešiť podanou žalobou.

16. Odvolací súd preto považoval za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 300,- eur, a to aj s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa, ktorá sa musela brániť tým, že podala žalobu na súd. Zároveň zohľadnil aj to, že odvolanie podal len žalovaný a žalobkyňa požadovala len 300,- eur.

17. Odvolací súd je toho názoru, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

18. V dôsledku konania žalovaného bola žalobkyňa nielenže vystavená bezprostredne hroziacej majetkovej ujme, nad rámec uvedeného bola nútená chrániť svoje práva súdnou cestou. Nie je snáď ani potrebné pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy, v podobe náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu v konaní.

19. Vecne správny výrok o priznaní finančného zadosťučinenia zodpovedá vecne správny výrok o nároku na náhradu trov konania. Za daného stavu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

20. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, preto jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).